

3 Vragenuur

Vragenuur

Vragen Gabriëls

Vragen van het lid Gabriëls aan de staatssecretaris Openbaar Vervoer en Milieu over **het bericht "Beruchte Tata-fabriek is zo lek als een mandje: problemen bij 9 op de 10 ovens"**.

De voorzitter:

Een hartelijk woord van welkom aan de staatssecretaris Infrastructuur en Milieu. Er is een vragensteller, namelijk de heer Gabriëls van de fractie van GroenLinks-PvdA.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Voorzitter. Omwonenden van Tata Steel hebben al jarenlang gelijk. Zij maken zich al jarenlang zorgen om hun gezondheid. Nu is weer naar voren gekomen dat 99 van de 108 ovens van de Kooks- en Gasfabriek 2 zeer zorgwekkende stoffen lekken. Voor iedereen op de tribune zeg ik erbij: dat is gif. Door dit gif leven de mensen daar korter. Dat is door het RIVM uitgezocht. Mijn eerste vraag aan de staatssecretaris is wat hij gaat doen om de Kooks- en Gasfabriek 2 bij Tata Steel te sluiten.

De voorzitter:

Het woord is aan de staatssecretaris.

Staatssecretaris Jansen:

Voorzitter. Dank aan de heer Gabriëls voor deze vraag. Ik denk dat het heel duidelijk is dat wij allemaal met zeer veel aandacht kijken naar wat er gebeurt bij Tata Steel. We zijn natuurlijk bezig met de maatwerkafspraken. Tegelijkertijd zien we nu ook berichten naar buiten komen over de Kooks- en Gasfabriek 2. Volgens mij is er sprake van uitstekend optreden door het bevoegd gezag. De omgevingsdienst heeft hier heel duidelijk stappen ondernomen die bij het gezag van die omgevingsdienst horen. De dienst heeft een zogenaamde ... Ik pak het er even bij, want dat lijkt me handiger.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Een intrekkingsprocedure.

Staatssecretaris Jansen:

De omgevingsdienst heeft in december vorig jaar een aanlegingsbesluit doen uitgaan, waarin de dienst bij Tata Steel heeft aangegeven dat wat er bij Kooks- en Gasfabriek 2 gebeurt, niet kan. Ik denk dat dat een heel goede stap is.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Kan ik uit de woorden van de staatssecretaris afleiden dat hij de aanlegingsprocedure van de Omgevingsdienst Noord-Holland steunt?

Staatssecretaris Jansen:

Volgens mij hebben we in dit land een afspraak met elkaar gemaakt. De provincie en de omgevingsdienst zijn in dezen het bevoegd gezag. Wij kijken hier vanuit IenW naar op basis van onze stelselverantwoordelijkheid. Ik kijk ook als staatssecretaris mee. Volgens mij is dit een typisch voorbeeld van waar het bevoegd gezag op de juiste manier heeft opgetreden. Dat is daarin ook volledig onafhankelijk. Als het bevoegd gezag deze stap noodzakelijk achtte, dan lijkt mij dat ik daar gewoon achter kan staan, want volgens mij gebeuren hier inderdaad dingen die door het bevoegd gezag moeten worden aangepakt.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Dit lijkt nu natuurlijk een heel interessant antwoord, maar de hele procedure heeft vier jaar geduurd. Het bevoegd gezag heeft alle mogelijke middelen moeten gebruiken om deze procedure überhaupt aan te gaan en om onderzoeken te doen, terwijl gewoon bekend was dat daar gif gelekt wordt en mensen daar korter leven. Wat gaat de staatssecretaris doen om het proces te versnellen en om de omgevingsdienst te ondersteunen om de Kooks- en Gasfabriek 2 zo snel mogelijk te sluiten?

Staatssecretaris Jansen:

Volgens mij zijn wij juist bezig met de maatwerkafspraken die is bedoeld om te zorgen dat er toekomst is voor een bedrijf voor staalproductie in Nederland, maar dan wel op een groene manier, zodat de omgeving daar minimaal of geen last van heeft. Dat is precies de insteek van de maatwerkafspraken. De Kooks- en Gasfabriek 2 valt niet onder de maatwerkafspraken. Daar worden namelijk alleen bovenwettelijke taken in vastgelegd. Dit is iets wat op een andere manier geregeld kan worden. Deze zal daar niet onder vallen.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

De omgevingsdienst en de provincie noemen Tata een opportunistisch bedrijf, dat onbetrouwbaar is. Dat is ook gebleken, want willens en wetens zijn die ovens al die jaren gewoon gebruikt, terwijl ze wisten dat ze lekten en dat mensen er ziek van werden. Hoe betrouwbaar vindt de staatssecretaris het bedrijf, om daar vervolgens miljarden subsidie aan te verlenen, gezien dit gegeven?

Staatssecretaris Jansen:

Ik denk dat dat twee gescheiden zaken zijn. Ik kijk naar de toekomst. Ik kijk of er ruimte is voor een groene staalproducent in Nederland, in de IJmond. Dat is ook de reden waarom wij met de maatwerkafspraken aan de gang zijn gegaan. Het bedrijf heeft in het verleden een aantal zaken niet goed opgepakt. Daar wordt het nu op geattendeerd door de omgevingsdienst. Dat is heel goed, want dat betekent inderdaad dat zij ook de noodzakelijke stappen zetten. Uiteindelijk gaan wij allemaal toewerken naar een situatie dat wij een staalproducent hebben in Nederland die op een groene en verantwoorde manier zijn bedrijfsvoering hanteert en waar de omgeving op dat moment minimaal of geen last meer van heeft.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Ik vind dit toch wel schrijnend. Er is echt geen enkele informatie waaruit blijkt dat na al die jaren van willens en wetens ovens gebruiken die gif lekken, en nog 1.600 mensen ontslaan, het bedrijf voornemens is om de milieueffectrapportage te delen en gezondheid op één te zetten. Bent u dat met mij eens?

Staatssecretaris Jansen:

Volgens mij is het bedrijf juist ook bezig met de toekomst. De reden dat zij helaas hebben moeten besluiten om 1.600 voltijdbanen te moeten beëindigen, heeft juist te maken met hun stap naar de toekomst toe, om op een verantwoorde, kostenefficiënte wijze door te kunnen gaan, maar wel met de groene doelstellingen voor ogen die wij met z'n allen nastreven. Ik denk dat het bedrijf daar wel degelijk mee bezig is. Dat dat in de afgelopen periode lastig is geweest, moge duidelijk zijn. Dat zie je ook aan de metingen die door het RIVM zijn gedaan. Dat zie je ook aan andere metingen. Die geven heel duidelijk aan dat er zaken verbeterd moeten worden, en dat moet ook gebeuren, laten we daar heel duidelijk over zijn.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Mooie woorden, maar de Kamer heeft gevraagd om een gezondheidseffectrapportage. Die gezondheidseffectrapportage zou direct gestart moeten worden, om in ieder geval de gezondheidseffecten van een nieuwe fabriek in kaart te brengen; een fabriek waarmee wij onderhandelingen aangaan over miljardensubsidies. Uit alles is gebleken dat het bedrijf op dit moment onbetrouwbaar is en gezondheid niet op één zet. Hoe gaat de staatssecretaris de adviezen van de gezondheidsexpertgroep verankeren in die maatwerkafspraken?

Staatssecretaris Jansen:

Deze vraag heb ik volgens mij al eerder van de heer Gabriëls gehad; in de commissie. Dat is nou precies hetgeen waar wij tegen aanlopen. Er is sprake van de milieueffectrapportage die moet worden opgesteld, en tegelijkertijd hebben we de gezondheidseffectrapportage; de MER en de GER. Volgens mij is de MER uiteindelijk de bouwsteen voor de GER, om het maar even heel plat te zeggen. Ik heb begrepen dat het bedrijf bereid is om hun concept-MER ook al te delen met de opstellers van de GER. Ik denk dat dat een hele mooie stap is. Dat geeft aan dat het bedrijf wel degelijk bereid is om ook stappen te zetten richting de verduurzaming die wij volgens mij met z'n allen nastreven.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Wanneer komt de GER, is dan de vraag die ik de staatssecretaris stel.

Staatssecretaris Jansen:

Ik pak het er heel even bij. Even zien hoor. Morgen hebben we ook een rondetafelgesprek. Dat is georganiseerd door de Kamer. Daar kunt u vragen stellen over de inhoud en de methodiek. Ik ga ervan uit dat de GER zo snel mogelijk naar ons toe komt. U kunt die vraag ook volgende week in het commissiedebat stellen, want dan heb ik daar een duidelijk antwoord op.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Kan de staatssecretaris garanderen dat er geen maatwerkafspraken gemaakt worden voordat de gezondheidseffectrapportage er is en de gezondheidsadviezen van de expertgroep bekend zijn?

Staatssecretaris Jansen:

Wij zijn juist bezig om snel en op een goede manier een gedegen maatwerkafpraak met elkaar te maken.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Kan de ... Excuus.

De voorzitter:

De staatssecretaris.

Staatssecretaris Jansen:

Volgens mij heb ik ook in de commissie aangegeven dat het een zonder het ander kan. De adviesgroep en de expertgroep kunnen beide uiteindelijk kijken naar de maatwerkafpraak, voordat wij die aan de Kamer gaan verstrekken, inclusief het advies.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Kan de staatssecretaris garanderen dat de gezondheidsadviezen van de expertgroep en de GER verankerd worden in de maatwerkafspraken voordat er überhaupt maatwerkafspraken gemaakt worden? Dat kan elkaar niet kruisen. Dat moet in die volgorde: eerst de adviezen van de Expertgroep Gezondheid IJmond verankeren en daarna de maatwerkafspraken. Ze moeten in de maatwerkafspraken komen te staan. Kan de staatssecretaris daar gewoon ja of nee op zeggen?

Staatssecretaris Jansen:

Dan is het antwoord nee, want volgens mij kunnen beide trajecten tegelijkertijd plaatsvinden.

De heer Gabriëls (GroenLinks-PvdA):

Daar zijn wij het als GroenLinks-Partij van de Arbeid in ieder geval absoluut niet mee eens. De Kamer heeft Kamerbreed een motie aangenomen waarin staat dat de gezondheidsadviezen als randvoorwaarde verankerd moeten worden en dat die nu bekend moeten worden. Wij wachten daar met smart op. De adviesgroep heeft aangegeven klaar te staan. Waarom deelt Tata telkens niet de gegevens waarmee we verder kunnen en waarmee we de omwonenden echt het vertrouwen kunnen bieden dat zij echt, echt, echt kunnen rekenen op hun gezondheid, waar ze in het verleden niet op hebben kunnen rekenen?

Staatssecretaris Jansen:

Volgens mij heb ik duidelijk aangegeven dat Tata bereid om de concept-MER al te delen met de opstellers van de GER. Dus er is vanuit het bedrijf wel degelijk bereidwilligheid om hierin mee te gaan. Dat is het antwoord dat ik de heer Gabriëls kan geven.

De heer **Gabriëls** (GroenLinks-PvdA):

Ik heb nog tien seconden, voorzitter. Daarin wil ik aangeven dat er geen enkele informatie is die erop wijst dat het bedrijf nu wel betrouwbaar zal zijn wat betreft gezondheid en hoe het met de werknemers omgaat, na 1.600 ontslagen. Ik roep de staatssecretaris op om gewoon keihard werk te maken van gezondheid.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Ik werk al jaren op het Tata Steeldossier. Dit is precies wat er gebeurt: Tata beweegt alleen maar onder zware druk van dit parlement en van de burgers. Keer op keer zegt Tata het een en doet het vervolgens het ander. Ze hebben altijd gezegd: we houden ons aan alle wetten en regelgeving. Wat blijkt nu? Ze schenden alle regels. Ze maken mensen ziek. De omgevingsdienst zegt: hier worden voor mens en dier zeer schadelijke stoffen uitgestoten, illegaal. Dan gaat het over de Kooks- en Gasfabriek 2, een van de meest schadelijke onderdelen. Ik hoor de staatssecretaris zeggen dat het aan de omgevingsdienst is om daarop te handelen. De omgevingsdienst heeft gezegd: we hebben geen enkel vertrouwen dat Tata zich hieraan gaat houden, maar we geven het toch nog een jaar de tijd.

De **voorzitter**:

Dank u wel, dank u wel.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

Ik vraag de staatssecretaris om vanuit zijn medebewind — want die macht heeft hij — in te grijpen en of hij ervoor wil zorgen dat de Kooks- en Gasfabriek 2 vandaag nog dichtgaat.

De **voorzitter**:

U heeft 30 seconden, hè.

Staatssecretaris **Jansen**:

Ik kan daar nu niet ingrijpen, omdat juist het bevoegd gezag, de omgevingsdienst, heeft aangegeven aan Tata Steel dat het een jaar de tijd heeft om deze misstanden te corrigeren. Daar kan ik op dit moment niet in ingrijpen.

De **voorzitter**:

U heeft 30 seconden.

Kamerlid **Kostić** (PvdD):

De staatssecretaris kan wel ingrijpen. Een ander onderdeel, een ander zwaar verouderde fabriek, is de Kooks- en Gasfabriek 1. Daar zijn ook grote misstanden. Die maakt mensen ook ziek en is nu ook onderdeel van het plan van Tata om te vergroenen. Ik vraag aan de staatssecretaris of hij bereid is om de provincie te vragen om ook onderzoek te doen naar de staat van die fabriek. Want het lijkt erop dat daar ook heel veel regels worden overschreden.

Staatssecretaris **Jansen**:

Volgens mij wordt er constant gemonitord. Er wordt constant gekeken naar de bedrijfsvoering bij Tata Steel als het

gaat om Kooks- en Gasfabriek 2 en Kooks- en Gasfabriek 1, dus ja, dat wordt gemonitord.

De heer **Bamenga** (D66):

Wet- en regelgeving worden hiermee flink overtreden. Het duurt jaren voordat er daadwerkelijk ingegrepen kan worden. Ik vraag aan de staatssecretaris of hij het met D66 eens is dat het herzien van de vergunning veel sneller zou moeten kunnen, op het moment dat er gezien wordt dat er zakengedaan worden die tegen mens en natuur ingaan en waarmee wet- en regelgeving overtreden worden.

Staatssecretaris **Jansen**:

Wij hebben een stelsel in het leven geroepen waarin wij bevoegdheden hebben toebedeeld, in dit geval aan de provincie en aan de omgevingsdienst. Die treden handelend op. Dat doen ze ook, en dat doen ze zeer adequaat. Uiteindelijk moet het bedrijf iedere keer opnieuw acteren op de handelingen die verricht worden. Er zijn bijvoorbeeld ook lasten onder dwangsom opgelegd. Wat dat betreft zal het bedrijf moeten acteren, want uiteindelijk is niemand gebaat bij dit soort situaties. Dat geldt voor zowel de omwonenden als voor ons als voor het bedrijf. Dat is precies de reden waarom wij juist met maatwerkafspraken aan de gang zijn gegaan: om te zorgen dat we hier in de toekomst absoluut geen last meer van hebben.

De heer **Boutkan** (PVV):

De berichtgeving over de in slechte staat verkerende ovens is natuurlijk heel erg zorgelijk. Deze lekkages uit de ovens brengen natuurlijk allemaal gezondheidsrisico's met zich mee, zowel voor het personeel als voor de omgeving. De vraag die de PVV aan de staatssecretaris heeft, is: kan de staatssecretaris onderzoek doen naar de lekkages, met het oog op de gezondheid van zowel personeel als omwonenden?

Staatssecretaris **Jansen**:

Het RIVM doet al onderzoeken, maar ik ben zeker bereid om te kijken of we dit daarin kunnen meenemen. Maar het RIVM is continu bezig met onderzoek, dus wat dat betreft is dit eigenlijk ter ondersteuning van het beleid waar we al mee bezig zijn. Ik wil de heer Boutkan dus best wel toezeggen dat we dat gaan doen.

De heer **Boutkan** (PVV):

Heel kort. Uitstekend dat het RIVM dat al doet, maar die enorme aantallen lekkages zijn natuurlijk nu pas naar buiten gekomen. Ik hoop dan ook dat het RIVM hier adequaat op acteert, middels de interventie van de staatssecretaris.

Staatssecretaris **Jansen**:

Ik ben op werkbezoek geweest en ik weet dat zij daar continu actief mee bezig zijn — dag in, dag uit, 365 dagen per jaar. Dus ja, daar ben ik van overtuigd. Ik kan dat nog een keer bij hen onder de aandacht brengen.

De heer **Buijsse** (VVD):

Ook namens mijn fractie wil ik mijn zorgen uitspreken over de berichten die in het nieuws komen. Het is niet nieuw,

maar toch schrik je er elke keer weer van wat voor schade dit kan geven voor de omgeving. Tegelijkertijd horen we iedereen inzet. Tata Steel doet zijn best. Wij maken zelf onze maatwerkafspraken. De vraag die ik aan de staatssecretaris heb, is: wat is voor u de meest zwaarwegende inzet die u pleegt om deze situatie naar een goede toekomst te brengen?

Staatssecretaris Jansen:

De meest zwaarwegende inzet is voor mij, denk ik, vooral om continu in contact te blijven staan met in dit geval het bevoegd gezag en het bedrijf. Eerder vandaag heb ik met een aantal andere bewindspersonen overleg gehad met een aantal bedrijven in de Nederlandse industrie. Daar was Tata Steel ook bij betrokken; de heer Van den Berg was daarbij aanwezig. Op die manier proberen we hier iedere keer aandacht aan te blijven geven. De lijnen zijn kort. Ik heb ook af en toe rechtstreeks contact met Tata Steel als daar de noodzaak toe is.

Mevrouw Wingelaar (NSC):

Ik vind de staatssecretaris wat lauwtjes. In de commissie Milieu zijn we het niet altijd met elkaar eens, maar over dit thema zijn we het wel met elkaar eens. Van links tot rechts; iedereen is het met elkaar eens. Ik wil toch even terugkomen op die maatwerkafspraken. De omgevingsdienst noemt Tata Steel "calculerend en opportunistisch". U heeft er blijkbaar alle vertrouwen in dat die afspraken nagekomen gaan worden. Maar als de omgevingsdienst op die manier met een bedrijf moet werken, dan moet er bij de staatssecretaris toch een lampje gaan branden? Dan moet hij er toch echt op gaan sturen dat dit gebeurt? Want wij maken ons hier ook, terecht, heel veel zorgen over.

Staatssecretaris Jansen:

Ik snap de vragen die mevrouw Wingelaar namens NSC stelt absoluut. Laat ik heel duidelijk zijn. Voor ons staat het vast dat, wanneer wij tot overeenstemming komen over een maatwerkafpraak, het bedrijf ook moet leveren. Wij investeren daar middelen in, maar ook het bedrijf zal daarin heel veel middelen moeten investeren. Dat geeft mij de zekerheid dat ze hier serieus mee omgaan.

De heer Dijk (SP):

Ik was gisteren bij Tata, bij de werknemers die in onzekerheid zitten. Zij hebben zelf een groenstaalplan gemaakt. Zij hebben dat plan gemaakt. Niet de directie of de aandeelhouders, maar zij hebben dat plan gemaakt, omdat zij de omgeving zijn. Zij werken daar en zij zijn de eersten die last hebben van hun gezondheid als het bedrijf vervuilend produceert. Eigenlijk rest gewoon één vraag: als een bedrijf dat vervuult constant de kantjes ervan af loopt en als dat bedrijf vraagt om geld en hulp, dan is er toch maar één optie mogelijk? Als dit kabinet dat bedrijf ook maar €1 aan steun verleent, moet er zeggenschap voor terugkomen, zodat er de garantie is voor de mensen die er werken en voor de mensen in de omgeving dat zij schoon werk en een schone omgeving hebben. Ik wil graag ...

De voorzitter:

Ja, ja.

De heer Dijk (SP):

... van de staatssecretaris horen dat hij het met de SP eens is dat, als er ook maar €1 wordt overgedragen aan Tata Steel, daar zeggenschap voor terugkomt.

Staatssecretaris Jansen:

Wij maken hele duidelijke afspraken in de maatwerkafspraken, dus op het moment dat wij als overheid belastinggeld ter beschikking stellen aan Tata Steel voor verduurzaming — want daar hebben we het over: groenstaalproductie — moeten daar hele duidelijke voorwaarden tegenover staan. U kunt daar als Kamer zelf een oordeel over vellen op het moment dat wij met de maatwerkafspraken naar de Kamer komen.

De voorzitter:

Tot zover dit onderwerp. Dank aan de staatssecretaris voor zijn aanwezigheid.